

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

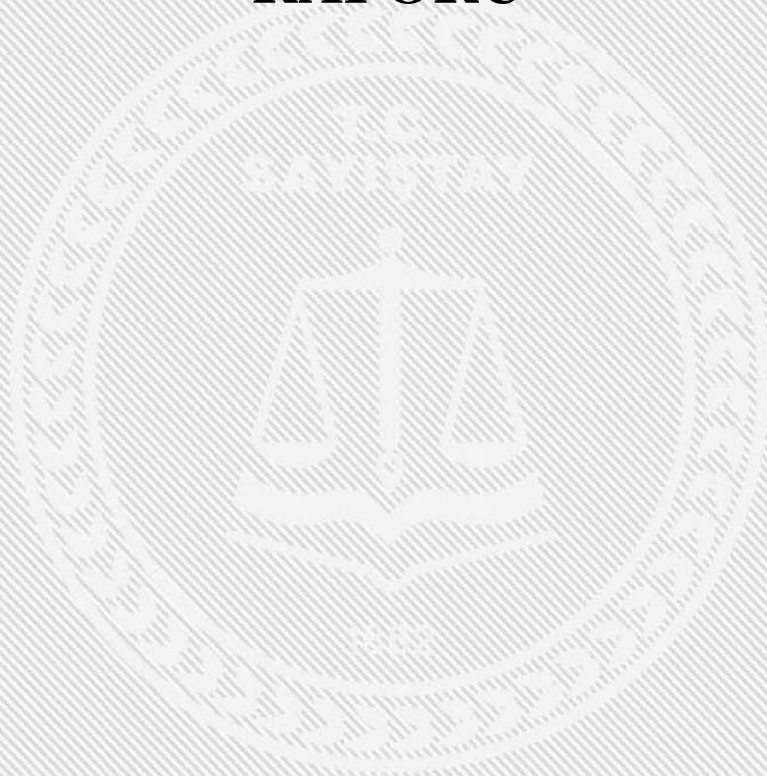
Eylül 2020

İÇERİK

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	14

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu.....	5

KISALTMALAR

DÖSİM	Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü
IPA	Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
KDV	Katma Deęer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmekte Olan Merkez Hizmet Binası İnşaat Bedelinin Geçici Kabulünün Yapılmasına Rağmen Varlık Hesaplarına Aktarılmaması
2. Taşınırlara İlişkin Düzeltme Kayıtlarının Hatalı Yapılması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Merkez Hizmet Binası İnşaatı Kapsamında Geçici Kabul Tarihi İtibarıyla TOKİ ile Kurum Arasında Yapılması Gereken Mutabakatın Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu, 18.11.2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 99’uncu maddesiyle 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu’nun bazı maddeleri değiştirilmiş, bazıları yürürlükten kaldırılmış olup yeniden düzenlenen maddelerine 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 42’nci bölümünde yer verilmiştir. Söz konusu bölümde yapılan düzenlemeler, kurumun amacı, yapılanması ve görevleri bakımından Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesine göre farklılık göstermemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ülkemizde ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki resmi istatistikleri derleme, değerlendirme, analiz etme, yayımlama, resmi istatistik sonuçlarının bilimsel ve teknik açıklamalarını yapma faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bu çerçevede TÜİK, toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilecek çeşitlilikte, kaliteli, güncel, güvenilir, tarafsız ve uluslararası standartlarda üretilmiş olan istatistikleri kullanıcıların hizmetine sunmakla yükümlüdür.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 600’üncü maddesinde TÜİK’in görev ve yetkileri aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- a) 5429 sayılı Kanunda belirtilen Resmi İstatistik Programını hazırlamak
- b) Resmi İstatistik Programı ile belirlenen istatistiki faaliyetlerin yürütülmesini organize etmek ve uygulanmasını sağlamak
- c) Resmi istatistiklerin üretimi sırasında kullanılacak istatistiki yöntemleri, tanımları, sınıflamaları ve standartları, ulusal ve uluslararası normlara uygun olarak belirlemek
- ç) Ülkenin ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile gerekli görülen diğer alanlardaki istatistiklerini derlemek, değerlendirmek, analiz etmek ve yayımlamak
- d) Resmi istatistik sonuçlarının bilimsel ve teknik açıklamalarını yapmak

e) İstatistik alanındaki bilimsel araştırma teknikleri ile istatistiki yöntem ve bilgi teknolojilerine ilişkin gelişmeleri takip etmek ve bunların uygulanması için gerekli önlemleri almak

f) İstatistik alanındaki ulusal ve uluslararası öncelikleri dikkate alarak istatistiki veri ihtiyacı duyulan alanları ve veri derleme yöntemlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde belirlemek

g) Resmi İstatistik Programının kurum ve kuruluşlara verdiği resmi istatistik görevlerinin yerine getirilmesini izlemek, bu kurumlarca üretilen istatistiklerin uluslararası standartlara uygunluğunu incelemek, kalite kontrolünü yapmak ve bu konularda teknik destek ve koordinasyonu sağlamak

ğ) Kalkınma planları, Cumhurbaşkanınca belirlenen program ve politikalar, ilgili mevzuat ve benimsediği temel ilkeler çerçevesinde, Kurumun orta ve uzun vadeli strateji ve politika çalışmalarını yürütmek; Kurumun stratejik prinalarına, yıllık amaç ve hedeflerine bağlı olarak teşkilat yapısını, hizmet kalite standartlarını, yönetim hizmet ve süreçlerini sürekli geliştirici tedbirler almak

h) Resmi İstatistik Programının uygulanmasına ilişkin Yıllık İzleme Raporlarını hazırlamak

ı) İstatistiki bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulmasını, bu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesini ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etmek

i) 5429 sayılı Kanunda belirtilen ulusal kayıt sistemlerinin oluşturulmasında standartları tanımlamak, uygulamak ve kurumlar arası koordinasyon ile uygulanmasını sağlamak

j) Uluslararası düzeyde karşılaştırmalar yapmak amacıyla diğer ülkelere veya ülke gruplarına ait göstergeleri takip etmek, değerlendirmek ve gerekli durumlarda yayımlamak

k) İhtiyaç duyulan alanlarda veri üretilmesi, teknik kapasitenin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde araştırma ve teknik yardım projeleri hazırlamak, geliştirmek ve yürütmek

l) İstatistikle ilgili konularda diğer ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla işbirliğini

sağlamak ve uluslararası toplantılar düzenlemek

m) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yerine getirmek

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

TÜİK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasında yer almaktadır. Kurum, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 598'inci maddesine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlıdır. Bilimsel ve teknik özerkliğe sahip bir kurum olan TÜİK'in merkezi Ankara'dadır.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 601 ve 602'nci maddelerine göre TÜİK, İstatistik Konseyi ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı olarak yapılandırılmıştır. İstatistik Konseyi, resmi istatistik programı ve resmi istatistikler konusunda tavsiyelerde bulunmak, ileriye yönelik görüş ve önerileri kapsayan çalışmalar yapmak üzere oluşturulmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ise, Kanunun uygulanmasını sağlamak ve Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere merkez ve taşra teşkilatı olarak kurulmuştur.

Aynı Kararname'nin "Hizmet birimleri" başlıklı 604'üncü maddesinde ise; Kurumun görev alanıyla ilgili hizmetlerinden sorumlu birimlerinin on altı daire başkanlığından oluştuğu, daire başkanlıklarının isim, görev ve yetkilerinin Bakan tarafından yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir. Başkanlığın diğer birimleri ise Strateji Geliştirme, Personel, Destek Hizmetleri Daire Başkanlıkları ile Hukuk, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirlikleridir.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 608'inci maddesine göre taşra teşkilatı; kuruma verilen ulusal düzeydeki sayım ve araştırma faaliyetlerinde sorumluluk bölgesine ait verilerin derlenmesi, değerlendirilmesi, kalite kontrolü, analizi ve merkeze aktarımı ile bölgesel istatistiklerin alt yapısını oluşturmak ve üretmekle görevlidir. 26 Bölge Müdürlüğünden oluşan taşra teşkilatının bulunduğu iller ile bağlı iller İstatistik Bölge Birimleri Sınıflamasına (İBBS) göre 5429 sayılı Kanunda sayılmış ancak 4 numaralı Kararname'de bununla ilgili bir düzenleme yer almamakla birlikte 703 sayılı KHK'nın geçici 16'ncı maddesinde yer alan "yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür" hükmü uyarınca eski haliyle varlığını korumaktadır.

Yerli ve yabancı kurum, kuruluş ve kişilere yayın, bilgi, belge satışı ile bilgi işlem,

dizgi, baskı, teknik danışmanlık, eğitim, proje ve araştırma hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü(DÖSİM), aynı Kararname'nin 614'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Merkez ve taşra teşkilatındaki toplam personel sayısı 3879 olup, bu personelin %32'si merkez, %68'i ise taşra teşkilatında istihdam edilmektedir. Kurumda veri toplamakla görevli sözleşmeli statüde çalışan 1972 personelin %91,6'sı taşra teşkilatında görev yapmaktadır. Kurum personelinin %42'si kadrolu, %58'i ise sözleşmeli personel ve işçidir. Kadrolu olarak çalışan personel; TÜİK uzmanı ve uzman yardımcısı, istatistikçi, matematikçi, mühendis, ekonomist, sosyolog, programcı, mali hizmetler uzmanı ve uzman yardımcısı, iç denetçi ve diğer kadrolarda istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

TÜİK'in muhasebe kayıt ve işlemleri Merkez Muhasebe Müdürlüğü tarafından Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabi olarak yürütülmektedir. Kurum, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2019 yılı bütçesiyle TÜİK Başkanlığı'na 408.907.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar genel bütçeli idareler ödeneğinin % 0,043'üne tekabül etmektedir. Yıl sonu itibarıyla toplam harcama 391.031.067,80 TL olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK tarafından, bütçeyle verilen ödenekler dışında, uluslararası antlaşmalar gereğince Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında 2019 yılında sağlanan fonlardan 671.277,84 (Avro karşılığı) 4.241.874,61 TL kaynak kullanılmıştır.

TÜİK'in 2019 yılı bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kod	Ödenek Türü	Bütçe Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	275.488.000,00	273.589.387,61
02	Sos.Güv. Kur. Dv. Primi Gid.	47.123.000,00	44.542.115,31
03	Mal ve Hizmet Alımları	36.934.000,00	37.746.316,59
05	Cari Transferler	2.817.000,00	1.617.510,60
06	Sermaye Giderleri	46.545.000,00	33.535.737,69
	Toplam	408.907.000,00	391.031.067,80

2019 yılı gerçekleşmesi 391.031.067,80 TL olan toplam bütçe giderinin %81'ini

Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri ile beraber personel giderleri oluşturmaktadır.

Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Kod	Gelir Kalemleri	Bütçe Gerçekleşmesi (TL)
01	Vergi Gelirleri	40.506.261,63
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	32.110,92
05	Diğer Gelirler	2.539.679,66
06	Sermaye Gelirleri	2.200,00
	Toplam	43.080.252,21

2019 yılı gerçekleşmesi 43.080.252,21 TL olan toplam bütçe gelirin %94' ünü vergi gelirleri oluşturmaktadır.

2019 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan gider ve gelir hesaplarının incelenmesi sonucunda da; Kurumca yapılan 407.299.790,56 TL'lik giderin % 68'inin personel giderlerinden, % 10'unun mal ve hizmet alımı giderlerinden oluştuğu; 63.435.065,55 TL'lik gelirin ise % 63'ünün vergi gelirleri, % 18'inin ise alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlere oluştuğu görülmüştür

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

TÜİK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, muhasebe kayıt ve işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre muhasebeleştirilmektedir. Başkanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu İç Kontrol Sistemi"ni düzenleyen 55, 56, 57 ve 58'inci maddeleri ile Maliye Bakanlığınca yayımlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" kapsamında, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla; kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme olmak üzere 5 bileşen altında 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir. Bu genel şartları sağlamak üzere TÜİK'te İç Kontrol Standartları Eylem Planı ilk defa 2008 yılında yürürlüğe girmiş ve 2015 yılına kadar "yıllık" olarak hazırlanmıştır. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 02.12.2013 tarihli ve 10775 sayılı Genelgesi'nde "İlk defa veya yeniden hazırlanacak eylem planlarının dönemi iki yılı geçmemek üzere idareler

tarafından belirlenecektir.” denildiğinden 2015 yılından itibaren eylem planları iki yıllık olarak hazırlanmaya başlanmıştır.

Kurumun iç kontrol sistemi ile ilgili olarak tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Eğitim ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü tarafından, merkez ve bölge müdürlükleri personeline eğitimler verilmiştir.
- Merkez ve Taşra Teşkilatı Görev Tanımları Rehberi hazırlanarak görevler açık bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca Hizmet Envanteri Veri Tabanı çalışması kapsamında merkez ve taşra birimleri için hizmet tanımları yapılmıştır.
- Yetki Devri ve İmza Yetkileri Yönergesi ile yetki devrinin sınırları açıkça ve yazılı olarak belirlenmiştir.
- Kurum internet sayfasında personelin erişimine açık olan Etik Davranış İlkeleri ile ilgili düzenlemelerin ayrıca tüm personele imzalatılması suretiyle Etik Davranış İlkeleri’nden haberdar olması sağlanmıştır. Etik Kurallar el kitapçığı personele dağıtılmıştır.
- Hizmet içi eğitim kataloğu oluşturulmuştur. Eğitim kataloğunun oluşturulması sırasında personele anket yapılarak destek alınmıştır.
- İş süreçleri uluslararası standartlara uygun olarak “Jenerik İstatistiki İş Süreçleri Modeli” kapsamında belirlenmiş, tanımlanmış ve iş akış şemaları çıkarılmıştır. Bu akış şemaları, bir yazılım aracılığıyla tüm personelin paylaşımına açılmıştır. Ayrıca, Kurumdaki tüm ürün faaliyet ve hizmetler “TÜİK İstatistik Ürün Faaliyet Sınıflaması” ile sınıflandırılmıştır.
- Faaliyet raporlarına güvence beyanı verilmekte ve faaliyet raporları performans programı ile karşılaştırılmaktadır.
- Stratejik planlama çalışmaları Stratejik Planlama Kılavuzunda belirtilen yöntemlere uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar, tüm birimlerin katılım ve katkılarıyla Stratejik Plan Komitesi ve Ekibi oluşturularak yürütülmüştür.
- Stratejik Plan, Performans Programı, Beklentiler Raporu ve Faaliyet Raporu kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Mali Durum ve Beklentiler Raporu yıllık olarak hazırlanmaktadır.
- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında yönetmelik uygulanmaktadır.
- Kurumda İç Denetim Birimi oluşturulmuş ancak birim başkanlığı kurulmamıştır. İç

denetçiler doğrudan Kurum Başkanına bağlı olarak görev yapmaktadırlar. İç Denetim Birimine tahsis edilen beş iç denetçi kadrosundan üçü doludur.

- TÜİK risk çalışmaları kapsamında Konsolide Risk Raporu hazırlanmış olup riskler değerlendirilmektedir.
- İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yılda iki kez izlenmektedir. Yılsonu izleme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun uygun görüşüyle Kurum Başkanı'na ve ardından Bakan'a sunulmaktadır. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan e-SGB sistemine izleme sonuçları yüklenmektedir.

Sonuç olarak, idare tarafından uluslararası standartlar temelinde iç kontrolün “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri çerçevesinde ulusal mevzuat hükümlerinde öngörülen gereklilikler yerine getirilmiştir. Bu itibarla, etkin işleyen bir iç kontrol sistemi için kurumsal açıdan daha katılımcı ve kapsayıcı bir yaklaşım ile çalışmalara devam edilmesi, kontrol faaliyetlerinin bilişim teknolojisindeki gelişmeler ışığında risk odaklı bir anlayış ile geliştirilmesi önerilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye İstatistik Kurumu 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmekte Olan Merkez Hizmet Binası İnşaat Bedelinin Geçici Kabulünün Yapılmasına Rağmen Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

2019 yılı içerisinde geçici kabulü yapılan merkez hizmet binasına ait inşaat bedelinin,

252 Binalar hesabına aktarılmayıp 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın niteliği" başlıklı 187'nci maddesinde, yapılmakta olan yatırımlar hesabının, kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı; "Hesabın İşleyişi" başlıklı 188'inci maddesinin (b) bendinde ise, tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede ise, anılan Yönetmeliğin yukarıda yer verilen hükümlerine rağmen, 2019 yılı içerisinde geçici kabulü yapılan hizmet binasına ait toplam 127.458.825,72 TL'lik giderin 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabından düşülerek 252 Binalar hesabına 2019 mali yılında aktarılması gerekirken, 27.02.2020 tarihli Muhasebe İşlem Fişi ile aktarılarak gerekli düzeltme işleminin yapıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, her ne kadar 2020 yılında gerekli düzeltme işleminin yapıldığı görülmekte ise de, 2019 yılı mali tablolarında yer alan 252 Binalar hesabı ile 258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabında hataya sebep olunmuştur.

BULGU 2: Taşınırlara İlişkin Düzeltme Kayıtlarının Hatalı Yapılması

Türkiye İstatistik Kurumunun taşra teşkilatı olan Adana, Antalya, Bursa, İzmir, Kastamonu ve Konya Bölge Müdürlüklerinde tesis, makine ve cihazlar ile demirbaşların 25 Maddi duran varlıklar hesabına borç, 600 Gelirler hesabına alacak kaydı yapılarak muhasebe kayıtlarına alındığı, söz konusu hatayı düzeltmek için yapılan kayıtlarda ise 600 Gelirler hesabına borç kaydı yapılması gerekirken, 630 Giderler hesabına kaydedildiği görülmüştür.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 598'inci maddesi ile Kalkınma Bakanlığı bünyesinden ayrılıp Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlanan Kurumun 2019 mali yılı açılış fişi düzenlenemediğinden, belirtilen Bölge Müdürlüklerinde 25 Maddi duran varlıklar hesap grubunu oluşturan tesis, makine ve cihazlar ile demirbaşlar için yapılan muhasebe kaydında 600 Gelirler hesabı kullanılmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 391 ve 394'üncü maddeleri gereğince, başka bir hesaba alacak kaydedilmesi gerekirken yanlışlıkla 600 Gelirler hesabına alacak kaydedilen tutarların yılı içinde düzeltme kaydı yapıldığında 600 Gelirler hesabına borç, 25 Maddi duran varlıklar hesabına alacak; yılı sonrasında düzeltme kaydı yapıldığında ise 630 Giderler hesabına borç, 25 Maddi duran varlıklar hesabına alacak kaydı yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede TÜİK'in taşra teşkilatı olan Adana, Antalya, Bursa, İzmir, Kastamonu ve Konya Bölge Müdürlüklerinde yılı içinde yapılan düzeltme kayıtlarının 600 Gelirler hesabına borç kaydedilmesi gerekirken 630 Giderler hesabına kaydedilmesi sonucunda, anılan hesaplar nezdinde 4.705.623,00 TL'lik hataya sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, taşınmazlara ilişkin düzeltme kayıtlarının Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri çerçevesinde yapılmaması sonucu 2019 yılı mali tablolarında yer alan 600 Gelirler ve 630 Giderler hesaplarında hataya sebep olunmuştur.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Merkez Hizmet Binası İnşaatı Kapsamında Geçici Kabul Tarihi İtibarıyla TOKİ ile Kurum Arasında Yapılması Gereken Mutabakatın Yapılmaması

TOKİ tarafından TÜİK'in nam ve hesabına yapılan "Ankara İli Çankaya İlçesi Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Merkez Hizmet Binası İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi" işinde, geçici kabulü müteakip hizmet binasının maliyet hesapları ile TOKİ'ye aktarılan ödemeler dikkate alınarak yapılması gereken mutabakatın yapılmadığı görülmüştür.

İnşaat giderleri kurum bütçesinden karşılanmak üzere merkez hizmet binasının yapılması için 12.12.2012 tarihinde TOKİ ile TÜİK arasında Protokol imzalanmıştır. 18.08.2019 tarihinde işin geçici kabulü yapılmış olup, geçici kabul tarihinden önce 26.10.2018 tarihinde işin gerçekleşme oranı % 93,69 iken geçici işgal tutanağı düzenlenerek yeni hizmet binasına taşınılmıştır. Binanın kullanımı sırasında proje ve uygulama kaynaklı eksiklikler ve sorunlar TOKİ'ye yazı ile bildirilmiş olup, belirtilen eksikliklerin bazıları yüklenici firma vasıtasıyla çözüme ulaştırılmış, bazıları ise revize uygulama projesinde olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

TOKİ ile TÜİK arasında imzalanan Protokolün, 5.5'inci maddesinde protokol konusu işin TOKİ tarafından TÜİK'e teslimini müteakip işle ilgili geçici kabul tarihi itibarıyla taraflar arasında mutabakat sağlanacağı, mutabakata ilişkin hesaplamalarda tamamlanan hizmet binasının maliyet hesapları ile TOKİ'ye aktarılan ödemelerin yer aldığı TOKİ Yasal Muavin Defter Kayıtlarının esas alınacağı, bu mutabakat işleminin gerçekleşen inşaat bedeli, müşavirlik hizmetleri, keşif artışları, fiyat farkları, işin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan her türlü ek mal ve hizmet alımları vs gibi hizmet binasının tesliminde oluşan gerçekleşme bedeli ile TÜİK tarafından yapılan tüm ödemelerin mahsuplaşması yapılarak sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Ancak yapılan incelemede, anılan Protokolün 5.5'inci maddesine göre geçici kabul tarihi itibarıyla TOKİ ve TÜİK arasında yapılması gereken mutabakatın, 18.08.2019 tarihinde işin geçici kabulünün yapılmasına rağmen yapılmadığı, Garanti Belgesi Yönetmeliği'ne göre tüm cihaz ve teçhizatların garanti belgelerinin tüketiciye verilmesi gerekmekte iken verilmemesi nedeniyle meydana gelen arızaların TOKİ vasıtasıyla çözüme ulaştırılmaya çalışılmasının sürecin gereksiz şekilde uzamasına yol açtığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, TOKİ tarafından TÜİK'in nam ve hesabına yapılan merkez hizmet binası yapım işinde, geçici kabul tarihi itibarıyla yapılması gereken mutabakatın karşılıklı mahsuplaşma sağlanarak en kısa sürede yapılması ve tüm cihaz ve teçhizatların garanti belgelerinin TÜİK'e verilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

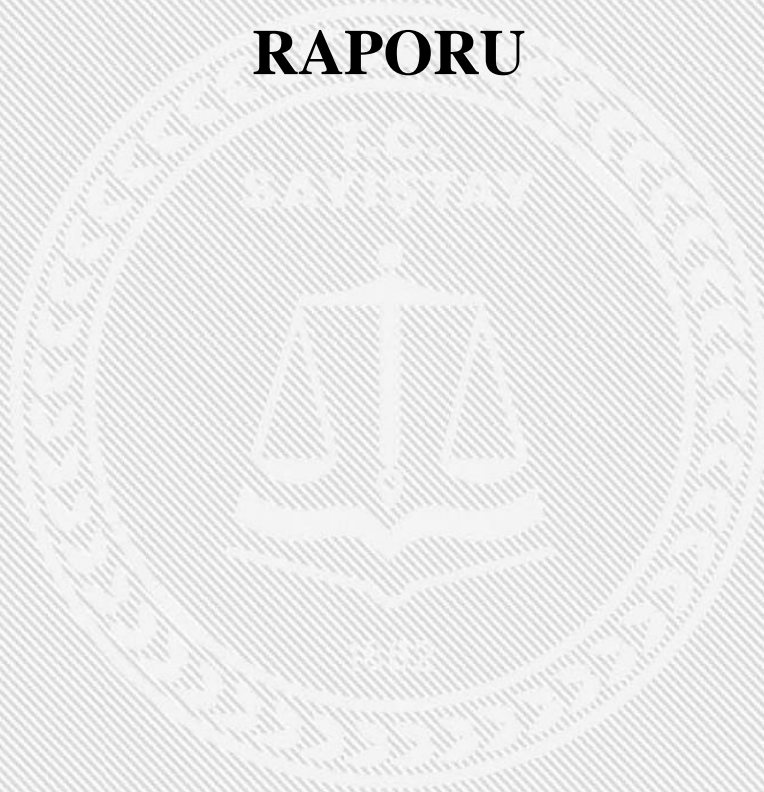
06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	14
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	16
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	17
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	17
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	18

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu	15
Tablo 2: Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu	15

KISALTMALAR

DÖSİM	Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi 1990 yılında 50.750,00 TL sermaye ile kurulmuş olup, 18.11.2005 tarih ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanun'u ile sermayesi 500.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 99'uncu maddesiyle 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun bazı maddeleri değiştirilmiş, bazıları yürürlükten kaldırılmış olup yeniden düzenlenen maddelerine 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 42'nci bölümünde yer verilmiştir. Yerli ve yabancı kurum, kuruluş ve kişilere yayın, bilgi, belge satışı ile bilgi işlem, dizgi, baskı, teknik danışmanlık, eğitim, proje ve araştırma hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü(DÖSİM), 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 614'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede yapılan düzenlemeler, DÖSİM'in amacı ve görevleri bakımından Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesine göre farklılık göstermemektedir.

14.10.2008 tarih ve 27024 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği" ile döner sermaye işletmesinin faaliyet alanları, çalışma usûl ve esasları, giderleri ve işletilmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Kurum kendi mevzuatı temel olmakla beraber 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Kamu ihale mevzuatı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İşletmenin hizmetleri, yönetim kurulu ile başkan tarafından TÜİK personeli arasından görevlendirilen personel tarafından yürütülmektedir. Yönetim kurulu; başkan, başkanın belirleyeceği bir başkan yardımcısı, bir hukuk müşaviri, üç daire başkanı ve işletme müdüründen teşekkül etmektedir. İşletmenin hizmetlerini yürütmek üzere TÜİK personeli arasından işletme müdürü dahil 8 kişi görevlendirilmiş olup, bu kişilere işletme tarafından herhangi bir ücret ödenmemektedir.

1.3. Mali Yapı

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün 2019 yılı bütçe gelir / gider tahmin ve gerçekleştirmeleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 3: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Gelir Kalemleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
03-Mal ve Hizmet Gelirleri	5.415.000,00	5.502.104,60
09-Diğer Gelirler	12.000,00	24.765,96
Gelirler Toplamı	5.427.000,00	5.526.870,56

Tablo 4: Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu

Gider Kalemleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme(TL)
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.517.000,00	688.352,25
05-Cari Transferler	910.000,00	913.415,28
Giderler Toplamı	5.427.000,00	1.601.767,53

31.12.2019 tarihi itibarıyla 5.526.870,56 TL bütçe geliri ve 1.601.767,53 TL bütçe gideri gerçekleşmiştir. Öngörülen bütçe giderinin gerçekleşme oranı yaklaşık % 30 olup, gerçekleşen tutarın % 54'ünü yasal yükümlülük giderleri oluşturmaktadır. Mal ve hizmet gelirlerinin % 45'i anket ve proje gelirlerinden, % 36'sı ise faiz gelirlerinden; mal ve hizmet alım giderlerinin ise % 50'si yolluk giderlerinden, % 30'u hizmet alımı ve % 20'si mal ve malzeme alımı giderlerinden oluşmaktadır.

İşletmenin 2019 yılı Gelir Tablosuna göre, brüt satışları 3.511.996,47 TL, satışlardan indirimleri 80.996,60 TL, faaliyet giderleri 1.601.767,53 TL, diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar 1.991.935,98 TL, olağan dışı gelir ve karlar 22.808,45 TL, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar 16.082,68 TL, dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülükleri karşılıkları 851.392,45 TL olup, işletmenin 2019 yıl sonu itibarıyla dönem net karı toplamı 2.976.501,64 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

DÖSİM'in muhasebe kayıt ve işlemleri 1.5.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır. İşletmenin muhasebe işlemleri Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından atanan Saymanlık Müdürlüğüne yürütülmekte olup, muhasebe kayıtları Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe İşletim Sistemi (DMIS) ile yapılmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını

oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye İstatistik Kurumu Döner Sermaye İşletmesi 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi iğerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>